

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ HIVATALOS KÖZLÖNYE
2011. május 31.

Tartalomjegyzék

Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság közleménye

Felhívás Egységes Lelkészképesítő Vizsgára		3
Szabályrendelet	Egységes Lelkészképesítő Vizsga rendje a Magyarországi Református Egyházban	4
1 a) sz. melléklet	Szempontrendszer az írásbeli dolgozat elkészítéséhez Igehirdetés	7
1 b) sz. melléklet	Katechetikai munkaterv	13
1 c) sz. melléklet	Szempontrendszer a szóbeli vizsga számonkéréséhez Egyház és társadalom	14
2. sz. melléklet	Formanyomtatvány – Jelentkezési lap	14

Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság közleménye

Felhívás Egységes Lelkészképesítő Vizsgára

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának ZS - 131/2011.05.27. számú határozatával módosított ZS - 76/2010.06.04. számú határozatával hatályba lépett Szabályrendelet értelmében az Egységes Lelkészképesítő Bizottság várja mindazon egyháztagok jelentkezését, akik valamely lelkészképző intézetben református lelkési egyetemi oklevelet szereztek, de lelkészképesítő vizsgát még nem tettek, és akik *református lelkési képzést* kívánnak nyerni, valamint a Magyarországi Református Egyházban lelkési állást kívánnak betölteni.

A VIZSGA HELYSZÍNE:	Magyarországi Református Egyház Zsinati Székháza Budapest XIV., Abonyi u. 21.
A VIZSGA IDEJE:	2011. szeptember 20–21.
JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:	2011. július 30. (postára adás; tértivevénnyel)
JELENTKEZÉS FELTÉTELE:	az Egységes Lelkészképesítő Vizsga Szabályrendelet (3. §) és 2. sz. melléklete szerint.
BEKÜLDENDŐ:	Egységes Lelkészképesítő Bizottság 1146 Budapest, Abonyi u. 21. postacím: 1440 Budapest 70. Pf. 5
 A DOKUMENTUMOK LETÖLTHETŐK:	www.reformatus.hu/lelkeszkepesites
TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:	lelkeszkepesites@reformatus.hu (+36 30) 395-5801

Az írásbeli vizsgaanyag elkészítéséhez a bizottság a mellékelt szempontsor alapján segítséget nyújt. A benyújtott vizsgaanyag értékelésére, illetve számonkérésére szintén a mellékelt szempontrendszer szerint kerül sor, beküldése papír alapon (3 példányban) lefűzve, és elektronikus adathordozón (CD), jeligével ellátva történik.

A Szabályrendelet 4. § (2.1.) alatt feltüntetett, megadott perikópák alapján készítendő úrnapi igehirdetés gyanánt az Egységes Lelkészképesítő Bizottság elismeri a VI. éves képzés rendjén abszolvált „vizsga-istentiszteletet”. A vizsgára jelentkező hallgató az igehirdetést és az előkészítő anyagot nyújtja be. Ehhez a Bizottság hivatalból megkéri a képzőhelyektől a szigorlati jegyzőkönyv és értékelések másolatát. (Ezek hiányában vagy különbözeti vizsga esetén a jelentkező köteles a szabályrendelet szerinti igehirdetés elkészítésére és benyújtására, valamely szeptemberi vasárnapra kiírt igeszakasz alapján a Bibliaolvasó Kalauz vagy a perikóparend szerint.)

További kazuális igehirdetési vázlatok, katechetikai munkaterv, valamint az egyház és társadalom témakör tekintetében a vizsgára készülés a mellékelt szempontsor és tételsor alapján kerül számonkérésre.

A vizsga díjmentes. Egyéb részletekről, a vizsga pontos időpontjáról a jelentkezőket értesítjük.

2011. május 31.

Egységes Lelkészképesítő Bizottság

EGYSÉGES LELKÉSZKÉPESÍTŐ VIZSGA RENDJE A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZBAN

(Szabályrendelet)

1. § Preambulum

- (1) Az Egységes Lelkészképesítő Vizsga (ELV) a református lelkeszi képzés, illetve a református lelkeszi oklevél megszerzéséhez elengedhetetlenül szükséges vizsga a Magyarországi Református Egyház rendjében, a Zsinat ZS - 159/2007. számú határozata és a Magyar Református Egyház 2009. május 22-én elfogadott közös alkotmány 22. § (1) és 31. § alapján.
- (2) Az ELV célja: a lelkipásztori hivatás gyakorlásához szükséges teológiai, gyakorlati ismeretekről és kompetenciákról való számadás a lelkészképző intézeteket fenntartó egyházi testületek által elfogadott képzési és képesítési követelményrendszer értelmében. A vizsga során a jelölt számot ad elméleti és gyakorlati felkészültségéről, amely képessé teszi őt a teológia tudomány önálló művelésére, és felkészít a magyar református egyház gyülekezeteiben és egyéb szolgálati területein végzendő lelkipásztori feladatok ellátására.
- (3) ELV-re jelentkezhet az a lelkészjelölt, aki valamely a Magyarországi Református Egyház egyházkerületei által fenntartott, államilag akkreditált lelkészképző intézet, illetve hittudományi kar/egyetem/akadémia által kiadott egyetemi oklevéllel rendelkezik. Jelentkezni lehet továbbá más, külföldön szerzett, az említett diplomákkal egyenértékű lelkeszi oklevél birtokában, az ekvivalencia megállapítására irányuló eljárás után. A jelentkezés további feltételeit a 3. § szabályozza.
- (4) Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság (ELB) felállításáról a Magyarországi Református Egyház Zsinata dönt.

2. § A vizsga szervezése

- (1) Az ELV évente kerül megrendezésre az ELB munkarendje szerint, előre kijelölt helyszínen, a Zsinati Székházban vagy valamely hittudományi kar vagy teológiai akadémia keretei között (felváltva, szeptemberben. Igény esetén az ELB évente két alkalommal hirdethet vizsgát).
- (2) Az ELB minden év április 30-ig közzéteszi a vizsgára jelentkezés határidejét és körülményeit, a vizsga helyszínét, a jelentkezés feltételeit, a szóbeli vizsgához szükséges aktualizált tematikus tételsort. Közzététel helye: a tagegyházak hivatalos közlönye és honlapja.
- (3) A vizsgabizottság tagjaira az egyházkerületek elnökségei tesznek javaslatot minden év június 15-ig.
- (4) Az ELB tagjai:
 Állandó tagok: – elnök, előadó, koordinátor.
 További tagok: – egyházkerületek püspökei, illetve főgondnokokai (vagy helyetteseik);
 – egyházkerületenként további egy-egy lelkeszi és világi képviselő az egyházkerületi elnökség javaslata alapján;
 – a tanintézetek szakmailag illetékes teológiai tanárai: véglegesített és minősített oktatók (egyetemi, illetve főiskolai tanár vagy docens), az intézményi szenátus, illetve kari tanács delegálása és a fenntartó elnökségének megerősítése alapján;
 – jegyző (oktatásszervezés terén tapasztalt teológiai oktató vagy tanintézeti titkár).
- (5) A vizsga technikai lebonyolítását és az infrastrukturális feltételeket (termek, szállás és étkezés stb.) a vizsga helyszínéként kijelölt képzőhely biztosítja – amennyiben ez nem a Zsinati Székházban kerül megrendezésre. A vizsga helyszínéként kijelölt képzőhely Rektori/Dékáni Hivatala az adott év augusztus 15-ig írásban értesítést kap az egyházkerületek püspöki hivatalától/vagy zsinati hivaltaltól a vizsgabizottság delegált tagjairól, a vizsgára jelentkezett jelöltek személyéről (értesítési címmel együtt).

3. § A vizsgára jelentkezés

- (1) Az ELV-ra írásban kell jelentkezni a rendszeresített formanyomtatvány alapján, az ELB címére minden év július 30-ig.
- (2) A vizsgára jelentkezés feltétele:
  1. Egyetemi (Mesteri) oklevél: teológus-lelkész MA;
  2. Lelkipásztori jellemzés segédlelkészi/VI. éves gyakorlati szolgálatról;
  3. Szolgálati igazolás segédlelkészi/VI. éves gyakorlati szolgálatról területileg illetékes egyház-megye esperesi hivatalától;
  4. Ajánlás a területileg illetékes egyházkerület tanácsától (vagy, ha van ilyen, lelkészválasztó tanácsadó testületétől);
  5. Képzőhely ajánlása a szenátus, illetve a kari tanács döntése alapján;
  6. Írásbeli vizsgaanyag benyújtása;
  7. Nyilatkozat arról, hogy az írásbeli anyagot önállóan készítette, a forrásmunkák szakmai szempontok szerint történő felhasználása alapján.
- (3) A jelölt az egyetemi diploma megszerzésétől számított 3 éven belül jelentkezhet lelkészképesítő vizsgára. Indokolt esetben, egyházkerületi döntés alapján a vizsgára állás engedélyezése további 2 évvel meghosszabbítható.
- (4) Az ELB elnöke írásban felkéri szakmailag illetékes és a vizsgabizottságba delegált teológiai tanárt/tanárokat az írásbeli anyag véleményezésére. Ezzel egy időben a benyújtott írásbeli vizsgaanyag megküldésre kerül a felkért bírálók számára, legkésőbb az adott év augusztus 15-ig.

4. § A vizsga

- (1) Az ELV értekezlettel kezdődik.
  - (1.1.) Az elnök bibliaolvasással és imádsággal nyitja meg az ülést. Az előadó(k) jelentést tesz a vizsgára jelentkezésről, halasztási kérelmekről, vagy egyéb, a vizsgára állást akadályozó körülményről.
  - (1.2.) A felkért szakbírálók közlik bírálat eredményét és javaslatot tesznek az írásbeli anyag elfogadására. Az anyag el nem fogadása esetén a bíráló legalább 7 nappal a vizsga időpontja előtt közli javaslatát az ELB elnökével, akivel egyetértésben értesítést küldenek a jelöltnak.
  - (1.3.) A Bizottság továbbá összegzi a jelölt szolgálati helyéről, intézményéből érkező véleményeket lelkipásztori alkalmasságáról.
  - (1.4.) Az ELB dönt a jelöltek vizsgára bocsátásáról, majd ezt követően az elnök közli a jelöltekkel a bizottság döntését, a vizsga rendjét és beosztását és az albizottságok összetételét.
  - (1.5.) A vizsgáról jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell a jelölt személyes adatain túl a beadott írásbeli anyag megnevezését, értékelését, a feltett kérdéseket és a vizsga összesített végeredményét.

- (2) A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli anyag jeligével kerül beküldésre.
- (2.1.) Választott textus alapján *egy házasságkötési és egy temetési igehirdetés* (összesen 2 db) benyújtása, és a benyújtott írásbeli anyag vizsgabizottság előtti bemutatása. Az úrnapi prédikáció gyanánt az ELB beszámítja az egyetemi záróvizsgára készített és benyújtott vizsgaprédikációt és teljes istentiszteleti rendet.
- Azon jelölteknek, akik nem rendelkeznek beszámítható vizsgaprédikációval, illetve honosító vizsgára jelentkezőknek:*
- Előre kiadott perikópák alapján egy úrnapi, valamint választott textus alapján *egy-egy házasságkötési és egy temetési igehirdetés* benyújtása, és a benyújtott írásbeli anyag vizsgabizottság előtti bemutatása, illetve megvédése. Az igehirdetésekkel együtt az előkészítő anyag is benyújtandó, az alábbi szempontrendszer szerint:
- a) Az igehirdetés szempontjából lényeges exegetikai/kortörténeti feldolgozás, a textus beágyazottsága, műfaji meghatározása;
  - b) Bibliái- és rendszeres teológiai szempontok vizsgálata;
  - c) Prédikációvázlat/diszpozíció;
  - d) Teljes, kidolgozott prédikáció;
  - e) Imádságok;
  - f) Lekció- és énekválasztás, esetleg utalás bizonyos alkalmi jellegre, ha az igehirdetés ezt figyelembe kívánja venni.
- (2.2.) 6 hetes, ünneptelen félévre szóló *gyülekezeti katechetikai/vallásórai munkaterv* írásbeli benyújtása és ismertetése a vizsgabizottság előtt.
- (2.3.) *Szóbeli vizsga „egyház és társadalom”* témakör alapján. Célja: meggyőződni a jelölt elfogadható tájékozottságáról a legfontosabb kurrens társadalmi, közéleti, szociáletikai és egyházi kérdésekben. A témakört/tételsort a Zsinat Teológiai és Tanulmányi Bizottsága állítja össze, a lelkészképző intézetek képviselőinek bevonásával minden év március 30-ig.
- (3) Az ELB a vizsga után záró értekezletet tart, amelyen mérlegeli az albizottságok észrevételeit, jóváhagyja a szaktanárok értékelési javaslatát és megállapítja a vizsga eredményét.
- (4) A vizsga értékelése:
– „igen” vagy „nem” értékelés;
– vagy: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.
- (5) Sikeresnek tekinthető a vizsga, amennyiben a jelölt a vizsga minden elemének eredményesen eleget tett. Sikertelen vizsga esetén a jelölt még egy alkalommal, leghamarabb 1 év, de max. 3 éven belül jelentkezhet újabb vizsgára. Ha a jelölt 2 tárgyban elégtelen eredményt ért el, a teljes vizsga megismétlésére köteles.

5. § Az oklevél

- (1) Sikeres lelkészképesítő vizsga esetén az ELB „Református lelkipásztori oklevelet” állít ki, amelyen szerepel a jelölt neve, születési éve, vizsga eredménye, az országos egyház képviselőjére jogosult püspök-elnök/zsinati elnök és az ELB elnökének aláírása valamint a Magyarországi Református Egyház bélyegzője. Az oklevél minta a jelen szabályozás mellékletét képezi.
- (2) Az oklevél átadására a jelöltet küldő egyházkerület közgyűlésén, ünnepi istentisztelet keretében kerül sor, az érintett egyházkerület szabályrendelete szerint.
- (3) Az oklevél birtokában a jelölt református lelkészi jogviszonyban alkalmazásra kerülhet a Magyar Református Egyház valamely gyülekezetében vagy intézményében. Az alkalmazás, illetve szolgálati jogviszony megkötésének további feltételeit az egyes tagegyházak és egyházkerületek saját hatáskörben és szabályrendeletek, törvények alapján szabályozzák.

6 § Vegyes rendelkezés

- (1) A vizsga költségeit az egyházkerületek vállalják részarányosan.

Szempontrendszer az írásbeli dolgozat elkészítéséhez

(Szabályrendelet 4. § 2.1.)

IGEHIRDETÉSEK

1 a) sz. melléklet

VIZSGAPRÉDIKÁCIÓVAL NEM RENDELKEZŐ JELÖLTEKNEK ÉS HONOSÍTÓ VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK

ELŐSZÓ

Az egész istentisztelet anyagát és a felkészülést dokumentáló házi dolgozatot abban a formában kell beadni, amely Manfred Seitz erlangeni teológiai professzor módszere nyomán, azt kibővítvé készült.¹ A Homiletisches Exerzitium előszavában a következőket írja ennek a módszernek a hasznáról, menetéről és elkészítéséről: „A 'Homiletikai gyakorlat' egy lehetséges utat kínál a prédikációra való felkészüléshez. [...] Az igehirdető, a textus és a gyülekezet, egy háromszöget képeznek a prédikáció számára. E háromszögön belül keletkezik a prédikáció. A következőkben leírandó út a megfelelő módon veszi figyelembe az igehirdetés mindhárom determinánsát.

- I. A személyes elmélkedés során ezt kérdezzük: Mit mond a textus nekem? Az igehirdető ebben a pillanatban tanúként van jelen.
- II. Az exegetikai munkánál ez a kérdés: Mit akart a textus az egykori hallgatók, illetve olvasók számára mondani? A textus ebben a pillanatban a hit történetivé lett bizonyosságaként jelenik meg.
- III. A homiletikai megfontolás során ezt kérdezzük: Mit és hogyan akar Isten ma, egy bizonyos prédikációs alkalom során ennek a textusnak az alapján mondani? A textus ebben a tekintetben az az eszköz, ami által Isten megszólítja a jelen emberét.
- IV. A kifejtendő magyarázat (prédikáció) mindezeknek az előzetes megfontolásoknak az eredménye, de ugyanakkor egy saját törvényekkel rendelkező munkafázis is.

A gyakorlat egyes lépései egymásra épülnek és együtt alkotnak egy értelemmel teli egészet.”

Az elkészítendő prédikációt másfeles sortávolsággal, margót hagyva kell megírni. Terjedelme, beleszámítva az elő- és utóimát és az énekrendet is, maximum 12–14 oldal legyen. Amennyiben ezt az oldalszámot valaki jelentősen túllépi, dolgozatát nem fogadjuk el.

Ezen belül az egyes részek a következő terjedelműek lehetnek:

- I. Személyes elmélkedés: 1-2 oldal;
- II. Exegetikai munka: 3 oldal.
- III. Homiletikai megfontolás: 3 oldal;
- IV. Kifejtendő magyarázat: 4 oldal; *Terjedelem: 7000 karakter* (szóközökkel együtt).
Lekció, imádságok, énekrend: 1-2 oldal;
Felhasznált irodalom: ½ oldal.

¹ A felkészülés lépcsőfokainak bemutatását és dokumentálási útmutatóját ld.: M. Seitz: Homiletisches Exerzitium. Ennek az eligazításnak a gondolataira épülnek még Seitz tanulmányai közül az alábbiak:
M. Seitz: Zum Problem der sogenannten Predigtmeditation. In: Praxis des Glaubens. Göttingen. 1979. 21–32.;
M. Seitz: Der Weg vom Text zur Predigt – gepredigt. In: Praxis des Glaubens. Göttingen. 1979. 33–41.

I. SZEMÉLYES ELMÉLKEDÉS

KIDOLGOZANDÓ LÉPÉSEK

1. Ötletek a textushoz:

Elovassuk egyetlen egyszer a perikópát. Minden felmerülő gondolatot lejegyzünk (asszociációk, kérdések, ellenérzések, stb.). Az ötletek értékelése elmarad. Elsőként minden gondolat értékes, ezért kell megőrizni azokat. Az összefoglalásnál megkönnyítik az áttekinthetőséget a szakaszokról való adatok.

2. Három kérdés a versekhez: nézzük át versről-versre a textust.

Közben mindegyik vers kapcsán tegyük fel a következő kérdéseket:

a) Történet

Mit látok?

Megpróbáljuk a textus felépítését, történéseit, illetve mozgását összefoglalni: Miről van itt szó? Milyen mozgásokat látok a textusban? A történések tartalmazzák az egyes fogalmakat is!

b) Üdvtörténet

Mit jelent mindez?

Megkíséreljük az evangéliumot, a lényeges kijelentéseket, a vers teológiai kívánalmait megállapítani: Mit tesz itt Isten (Jézus Krisztus), a Szentlélek által az ember megmentéséért? Más-képpen: Mit jelent a megvizsgált történet?

c) Személyes üzenet

Mit mond nekem mindez?

Megpróbáljuk az Igét magunkra vonatkoztatni: Mi közöm van nekem a történethez? Egyetértésünket, vagy ellenérzésünket, esetleg ezek átfordulását kell megállapítanunk.

3. Bevezető mondatok a textushoz

Összefoglaljuk elmélgedésünk legfontosabb eredményeit néhány rövid mondatban. Ezek a bevezető mondatok tartalmazhatnak megállapításokat, de nyílt kérdéseket is. Ezek lesznek a kiindulópontok a továbbiakra nézve, ennek ellenére sem képeznek még prédikációs anyagot. Szükséges még ugyanis az, hogy az exegetikai munka, illetve a homiletikai megfontolás mindezt megerősítse, pontosítsa, megválaszolja, korigálja és kiegészítse.

II. EXEGETIKAI MUNKA

BEVEZETÉS

Ennek a munkafázisnak nem lehet az a célja, hogy az eddigi, szemináriumi exegetikai munkák egyikét a mindenkori textusra alkalmazzuk. Itt sokkal inkább az exegézis elemi formájáról van szó.

A prédikáció megírásánál csak azokra a szempontokra kell koncentrálni, amelyek a prédikáció szempontjából bírnak jelentőséggel.

KIDOLGOZANDÓ LÉPÉSEK

1. A szöveg

Itt a perikópának a lehető legpontosabb nyelvi meghatározásáról van szó.

- Elovassuk az eredeti szöveget.
- Tisztázzuk a jelentős szövegkritikai variánsokat.
- Lefordítjuk a perikópát a magunk számára. (Nem fontos leírni.)
- Csak a fontos szövegkritikai meghatározásokat vesszük figyelembe.

2. Formai meghatározás

Most a textus formai sajátosságára kérdezzük rá:

- Mi a kontextusa?
- Milyen a belső szerkezete?
- Milyen műfaj előzi meg?

3. A textus helyzetének meghatározása

Az előzőekhez kapcsolódva a perikópa irodalmi és történeti helyéről van szó:

- Milyen a helyzete a mindenkori bibliai könyv összefüggésében?
- Milyen helyet foglal el a teljes Írásban?
- Mit mondhatunk a szerző és a címzettek koráról és szituációjáról?
- Mi a szerepe (Sitz im Leben) a második rész-lépésben kidolgozott műfajnak?
- Mi a funkciója a perikópának erre nézve?

4. Az Ige

Itt a textust versről-versre, a történet-kritikai módszer alapján, összefüggően kell kifejteni. Példaadó lehet itt a „Magyarázatos Biblia” szövegmagyarázati eljárása. Nem bölcs dolog azonban a szövegmagyarázatokat csupán a különféle lexikonokból kimásolni.

- Mindenekelőtt a kulcsszavakra figyelünk és azoknak jelentését olyan szempontból vizsgáljuk meg, hogy miként használja azokat az adott bibliai könyv, illetve a teljes Írás.
- Kiemeljük a cselekvő személyeket és a helyeket.
- Rákérdezzük az egyes szavak és közlések nyelvtani és tárgyi-teológiai összefüggéseire.
- Feljegyezzük egy papírlapra a felvetődött, de meg nem választott kérdéseket, hiszen egy későbbi munkafázis során talán megtaláljuk a megoldást rájuk.

5. A cél

A fejtegetés végén a nyelvészeti, történeti munka eredményeinek tényszerű összefoglalása áll. Ennek három része van:

a) A szándék megfogalmazása

A szándék megfogalmazását egy lándzsa csúcsának legfelső pontjával hasonlíthatjuk össze: Ez mutatja ugyanis azt az irányt, amerre a lándzsának repülnie kell. Itt tehát végsősoron a textus „csúcspontjára” kérdezzük rá: Mit akart a perikópa szerzője az első hallgatónál elérni? Ezt a kérdést egyetlen mondattal kell megválaszolni. Nem a perikópa egy kiragadott tartalmi adatáról van szó, hanem a teljes szövegrész eredeti funkciójáról. A szándék megfogalmazása általában szoros összefüggésben áll az ún. „Sitz im Leben”-nel.

b) Az üzenet

A dárda csúcsa a hajtóerőt attól az anyagban levő súlytól kapja, amelyik ezt a csúcspontot követi. Az üzenetre való rákérdezés tehát valójában ebben áll: Melyek azok az üdvtörténeti tények, amelyek a megfogalmazott szándékot a cél felé viszik? Nagy segítség lehet itt a szöveg lényeges közléseinek néhány tételben való, jól megszerkesztett összefoglalása. Ez ugyanis megakadályozza annak a veszélyét, hogy a textust egy általános igazság szintjére redukáljuk. Eközben arra kell figyelni, hogy az egyes kijelentések közötti összefüggések világosak legyenek. Ennek a folyamatnak a végiggondolása annak érdekében történik, hogy a prédikáció felépítése tisztázva legyen!

c) Sajátosságok

A textusnak arra a sajátos vonására kérdezzük rá, ami egyedülállóvá és felcserélhetetlenné teszi. Ez két lépésben történik:

- *formai sajátosságok*
A textus formájára kérdezzük rá: Mi az, ami az Írásban belül ennek a perikópának a felépítésében, műfajában, illetve elhelyezkedésében különleges?
- *tartalmi sajátosságok*
A textus tartalmára kérdezzük rá: Mi az, ami kijelentéseiben különleges? Hol van még erről szó a Szentírásban máshol és mi a viszonya a textusomnak az egyéb helyen található, hasonló üzenettel?

III. HOMILETIKAI MEGFONTOLÁS

KIDOLGOZANDÓ LÉPÉSEK

1. A gyülekezet

Először vegyük szemügyre azt a gyülekezetet, amelyikben prédikálnunk kell.

a) A gyülekezet helyzete

Amennyire csak lehetséges, megpróbáljuk a gyülekezet sajátos helyzetét átgondolni. Eközben felmérjük a szociális szempontokat, a meglévő teológiai berögződéseket és az utóbbi idők legfontosabb eseményeit. Emellett, túl a gyülekezeten mérjük fel az általános homiletikai helyzetet.

b) A gyülekezet textusértése

A gyülekezet textusértésére kérdezzük rá: Hogyan érthetik ezt a textust? Találkozik valamilyen módon a gyülekezet és a textus mondanivalója? Emellett a gyülekezeten túl kérdezzük rá ismét a „példaszerű textusértelmezésre”: Találkozunk-e a textussal, illetve annak mondanivalójával a sajtóban, az irodalomban, a képzőművészetben, a zenében, a liturgiában, a történelemben stb.? Hogyan merül fel ezeken a helyeken, mit jelent ott, esetleg hogyan torzul el?

2. Szisztematikus-teológiai reflexió

A szisztematikus-teológiai reflexió a textus által behatárolt területen túl megfontolja az elhangzott kérdéseket és témákat.

a) A témák felfedezése

Milyen teológiai témákat és kérdéseket tartalmaz a textus? Melyek azok a témák és kérdések, amelyek különösen fontosak akkor, amikor a felvázolt gyülekezet saját helyzetében és saját textusértésében találkozik a textussal? Leírjuk, lehetőleg pontosan, a legfontosabb szempontokat. A kimondott kérdések megfogalmazása eközben pontosítja azt, amire a keresésünk irányul. Ezen a helyen megvan az a lehetőség, hogy feltegyük saját, megválaszolatlan teológiai kérdéseinket is.

b) A témák kidolgozása

Két vagy három témát, illetve kérdést kell itt kidolgozni. A következő lépéseket kell átgondolni:

- Reflexió a bibliai teológia horizontján;
- A hitvallási iratok felhasználása;
- A szisztematikus-teológiai iratok felhasználása;
- Beszélgetés másokkal.

Segítség lehet az is, ha a felmerülő problémát először mindig besoroljuk a szisztematikus teológiába és a feldolgozásánál segítségül hívjuk a tankönyveket, illetve a hitvallási iratokat. A kidolgozott lépések egy egységet képeznek, ezért nem kell minden esetben mindegyiket végigjárni!

c) Az eredmények biztosítása

Végül a reflexió eredményét néhány tantételszerű mondatban rögzítjük és feltesszük a következő kérdést: Mit akarok az egyes témák, illetve kérdések közül a prédikációhoz felhasználni?

3. Ötletek a prédikációhoz

Most pedig vegyük figyelembe magát a prédikációt és kérdezzük meg mi az, amit az eddig kidolgozottak alapján a prédikációban el kell mondanunk? Ez a következő lépésekben történik:

a) A prédikáció célja

Ezt kérdezzük: Mit akar Isten e textus kapcsán a mai gyülekezetekben elérni? A választ egy vagy két mondatban kell megadnunk. Ezeknek rendszerint – a homiletikai megfontolás által pontosítva és megváltoztatva – a szöveg exegetálásakor megfogalmazódott célhoz kell közel állniuk. Ez megkönnyítheti a prédikáció kidolgozását, amennyiben a fő célra koncentrálunk.

b) *A prédikáció anyaga*

Ezt kérdezzük: Mit kell hirdetnünk a gyülekezetben ennek a textusnak a kapcsán, valamint a homiletikai megfontolás alapján? Itt a prédikáció a nyagának meghatározásáról van szó. Ezt diszpozíciónak nevezzük. Azokat a fő teológiai kijelentéseket nevezik így, amelyek a prédikációhoz kapcsolódnak és lehetőleg olyan szinten vannak leírva, hogy az egyes kijelentések közötti összefüggések világossá válnak. Figyelem! Az anyagnak ez a megszerkesztése (diszpozíció) még nem a prédikáció tagolása (partíció). A diszpozíció rendszerint – természetesen ismét a homiletikai megfontolás által pontosítva és megváltoztatva – az exegézisben kidolgozott üzenethez áll közel.

c) *A prédikáció jellegzetességei*

Ezt kérdezzük: Hogyan éri el a prédikáció a célját a prédikáció anyaga által?

- Úgy, hogy kiegészítjük a prédikáció felosztásával (partíció) és megalapozzuk röviden a felépítését.
- Rákérdezzünk a prédikáció nyelvezetére. Miért pont azokat a nyelvi eszközöket választjuk?
- Rákérdezzünk a használt képekre, konkrétumokra, történetekre. Miért ezeket választjuk? Illik-e egymáshoz a textus és az adott szituáció? Itt is csak a leglényegesebb dolgokra szorítkozunk.

A LEKCIÓ KIVÁLASZTÁSÁNAK ALAPVETŐ SZABÁLYAI

- A lectio kiválasztására mindig nagy gondot kell fordítanunk. Vigyázni kell, hogy ne legyen sztereotíp a kiválasztás módja.
- A lectionak az alapjével gondolati összefüggésben kell lennie, hogy hathatósan előkészítse a textus megértését, kibontását.
- Tükrözze az elvet: az Ó- és az Újszövetség együtt az Isten Igéje. Demonstrálja a Szentlélek belső bizonyágtételének Íráson belüli jelentőségét. Egyik Ige erősíti a másik üzenetét. (ÓSZ-i előtörténetek, párhuzamosságok, előképek, ÚSZ-i következmények, továbbfejlődés, párhuzam, idézetek háttére, stb.)
- A lectio-választásnak bibliaismereti és biblikai teológiai fantáziával kell történnie. A lelkészképesítő vizsgára beadandó igehirdetésnél ne egyszerűen a textus bővebb kontextusa legyen a lectio (ez a legáltalánosabb mód...) Lehet egy olyan szakasz, amely szoros kapcsolatban van a textus üzenetével. A kulcsfogalom, a téma más előfordulási helye, definitív megközelítés, ellenpontozás, vagy ráerősítés. Ellenkező előjelű és kimenetelű történet. Képekben gazdag textushoz elvontabb, filozófikusabb lekciónak, illetve definíció-jellegű, parainetikus intést tartalmazó textushoz azt magyarázó-illusztráló képekben, történésben gazdagabb lekciónak választunk.
- Lehetséges két lekciónak is választani, de ilyenkor fokozottan kell figyelni a lekciónak terjedelmére, és egymáshoz, valamint a textushoz való közös viszonyukra. Ilyen esetben a lekciónak világítsák meg más-más szentírási iratcsoport üzenetével a textust.
- Üdvtörténeti ünnepeken külön figyelni kell az adott ünnepnap elhanyagolhatatlan olvasmányaira, eredettörténetének klasszikus leírására!

IMÁDSÁGOK STRUKTÚRÁJA A GYÜLEKEZETI ISTENTISZTELETEN

Előima: Megszólítás;
 Dicsőítés, magasztalás;
 Hálaadás;
 Bűnvallás;
 Szentlélekért, Igéért, üzenetért és az Ige befogadásáért való könyörgés;
 Meghallgatás kérése Krisztus által;
 Ámen.

Utóima: Hálaadás az Ige üzenetéért;
Elköteleződés a megértett Ige tanítása mellett;
Közbenjárás;
Meghallgattatás kérése Krisztus által;
Ámen.

Stílus: Emelkedett, választékos mai magyar nyelv.
Kerülni a kánaáni megfogalmazást.
Figyelni az életszerűsége és a gyülekezetszerűsége.

ÉNEKREND

- Az énekválasztás segítse az istentisztelet egységét megteremteni, kötődjön az ünnepkörhöz, a lekió(k)hoz és a textushoz.
- Figyelni énekincünk korszakainak, műfajainak változatosságára.
- Az ének dicsőítő és válasz-elem jellege ne sikkadjon el.

Az énekválasztást is röviden indokolni kell, s rámutatni a kapcsolópontra, amely világossá teszi az istentisztelet menetébe illeszkedést.

TEMETÉSI IGEHIRDETÉS

Terjedelem: 3500 karakter (szóközökkel együtt). Szabad textusválasztás

A választható kázusok:

- Öngyilkos temetése;
- Tragikus körülmények között elhunytak temetése;
- Templomba nem járó ember temetése;
- Templomba járó egyháztág temetése.

A beadandó dolgozattal kapcsolatos elvárások:

Az eltemetendő életirata;

A textusválasztás indoklása;

A textus exegézise;

Kidolgozott igehirdetés;

Utóima a gyászoló család tagjaiért mondott közbenjáró résszel együtt, rokoni fokozatok rendjére figyelve;

Áldás;

Énekválasztás.

HÁZASSÁGKÖTÉSI IGEHIRDETÉS

Terjedelem: 3500 karakter (szóközökkel együtt). Szabad textusválasztás.

A házasulandó felek bemutatása (életútjuk, családi-gyülekezeti-társadalmi háttérük, megismerkedésük, eddigi közös útjuk, stb. rövid, tényszerű leírása).

A textusválasztás indoklása;

A textus exegézise;

Kidolgozott igehirdetés;

Előima;

Utóima;

Áldás.

KATECHETIKAI MUNKATERV

1 b) sz. melléklet

GYŰLEKEZETI/VALLÁSÓRAI MUNKATERV – 6 HETES ÜNNEPTELEN FÉLÉV

Egy szabadon választott téma 6 foglalkozásban történő tematikus feldolgozása, egy adott korosztály számára. A választott témához öt bibliai történetet kell választani, amelyek öt foglalkozásban kerülnek feldolgozásra. Az öt hittan/vallásórához lezárásképpen tervezni kell egy hatodik, kreatív összefoglaló, feldolgozó órát.

Javasolt témák: ünnepek és ünnepelni, otthonunk a Föld, családban élni, testvérek egymás között, teremtménytársaink: az állatok, a Tízparancsolat evangéliuma (az egyes szakaszok alapján), bibliai hitvallások, kincsünk a Biblia. Más témák is feldolgozásra kerülhetnek, csak biztosítva legyen a tematikus kapcsolódás.

A munkaterv terjedelme: 10–12 oldal, kb. 22 000–25 000 karakter, szóközökkel.

A munkaterv elkészítésének folyamata:

1. A téma megnevezése, a bibliai történetek felsorolása, igehelyek megjelölésével.
2. A tematikus terv célzott korosztálya és helyszíne (gyülekezet vagy iskola).
3. A téma, bibliai történetek szaktudományos elemzése (3-4 oldal).
A bibliai szöveg, ismereti anyag dokumentumszerű feltárása (exegézis-hermeneutika, kortörténet, dogmatikai-etikai vonatkozások, nem-teológiai szempontok feltárása: művészetek, irodalom, stb.).
4. Didaktikai elemzés (1-2 oldal).
A csoport sajátosságai a választott témával kapcsolatban: életkor, speciális problémák, csoportadottságok, a téma megközelíthetősége, didaktikai nehézségek, a kitűzött cél és a választott eljárások indoklása, az óra tagolásának magyarázata.
5. Óratervek (6–8 oldal).
Mind a hat foglalkozás tervezésében közös elemek:
  - az óra célja;
  - a tevékenységek tömör, de jól követhető leírása, az elbeszélte bibliai történetek csomópontjainak megnevezése;
  - szükség szerint, a tevékenységekhez kapcsolódó részcélok megnevezése;
  - az alkalmazott eljárások, módszerek megjelölése;
  - a szükséges eszközök felsorolása;
  - az egyes foglalkozásokhoz használt teológiai, általános irodalmi, művészeti anyagok, információk forrásainak dokumentálása.

Nem kötelező a foglalkozások felépítésének táblázatos szerkesztése, de fontos a strukturális átláthatóság és következetesség! A foglalkozásokat egyenként 45 perces időtartamra kell tervezni!

Szempontrendszer szóbeli vizsga számonkéréséhez

(Szabályrendelet 4. § 2.3.)

EGYHÁZ ÉS TÁRSADALOM

1 c) sz. melléklet

A vizsga célja: meggyőződni a jelölt elfogadható tájékozottságáról a legfontosabb és aktuális egyházi, társadalmi, közéleti, szociáletikai kérdésekben. A jelöltnek számot kell adnia arról, hogy a tanulmányai során megszerzett teológiai ismereteit a gyakorlatban is alkalmazni tudja konkrét, a keresztyén ember válaszait és döntésre segítését váró élethelyzetekben. Ennek részeként a jelöltek etikai véleményalkotási és érvelési készségét is vizsgáljuk. Mivel ez a készség bizonyos, jól meghatározható paraméterekkel mérhető, a következőkben ennek a véleményalkotási folyamatnak a lényegesebb elemeit rögzítjük, ajánlás jelleggel.

- a) *A helyzet elemzése*
A helyzet megjelölése (erők, érdekek, normák, szerepelvárások feszültsége). A szükséges tényanyag megismerése. Konfliktushelyzetben az érintettek lelkiállapotának megismerése. Ebben a lépésben kell odafigyelni az érintettek élettörténetére, vallási szocializációjára, a magukkal hozott morál elvárásaira. Érdemes megfogalmazni, hogy mit várnak el a konfliktusban érintettek az etikai tanácsadástól.
- b) *A szubjektív és objektív feltételek ellenőrzése*
E téren a lelkipásztor/etikusnak arra kell figyelnie, hogy milyen szakmai ismeretekre és empatikus készségekre lesz szükség a helyzet megoldásához, maga mennyire érintett a döntési folyamatban, mennyire vezetnek saját érdekek, illetőleg azt is számba kell venni, hogy a konfliktus közvetlenül érintett szereplői mennyire együttműködőek a döntés keresésében. Ezen a ponton várható el a komplex, személyiségeket, morális elvárásokat, társadalmi-szociális háttérrel felvázoló, s ezzel az erkölcsi dilemma alapját adó értékkonfliktus megfogalmazása. Itt kell felbecsülni az egymással szemben álló értékek erejét és relevanciáját is.
- c) *Teológiai, etikai reflexiók megfogalmazása*
Ez a reflexió szintje. A jelöltnek itt számot kell adni arról, hogy milyen ismeretanyag áll rendelkezésre a kérdés megoldásához: milyen bibliai normák jöhetnek számításba ebben a helyzetben, milyen teológiai felismerések és összefüggések vonatkoznak a témára, teológia- és egyháztörténeti példák, megoldások bemutatása, az érvelés felekezeti sajátosságainak ismertetése. Milyen egyházi állásfoglalás, tanítás, segédanyag ismeretes a témában? Lehetséges válaszok megtalálása. Nem teológiai (pl. filozófiai) megoldások összevetése a teológiai válaszokkal.
- d) *A lehetséges döntések mérlegelése*
Ezen a ponton a fentiek ismeretében és függvényében, a konkrét szituációra tekintettel kell a lehetséges döntéseket és következményeiket számba venni, figyelembe véve a döntések rövid és hosszú távú következményeit. A mérce felállításában a lelkipásztornak saját keresztyén hite jelenti az elsődleges forrást. Ezen a ponton a lelkész/lelkigondozó/etikus nem hallgathatja el saját véleményét, de az ne legyen paternalisztikus, fölényes. A mérce itt nem biblicisztikus, de a Biblia igazságait és üzenetét alkalmazza a konkrét helyzetre, figyelembe véve a biblikus értékrend és szociális normarendszer, illetőleg a társadalmi morál között fennálló feszültséget is.
- e) *A lehető legjobb megoldás keresése*
Meghatározni a lehető legkisebb rosszat, illetőleg az elérhető legnagyobb jót a már meghatározott mérce értelmében.
- f) *Etikai döntés és visszacsatolása a gyakorlat/életvitel szintjére*
Az etikai döntés a folyamatban az a pont, amikor a lehetséges cselekvési alternatívák közül kiválasztjuk azt a megindokolt döntést, mely a helyzet értékelését vagy a konfliktus megoldását adja. A jelölt adjon javaslatot/példát arra, hogy az így meghozott döntést, illetve etikai értékítéletet hogyan kapcsolja vissza a gyülekezeti élet szintjére (pl. tájékoztatás, tanítás, lelkigondozás, gyülekezetvezetési döntések stb. estén).

Az Egyház és társadalom szóbeli vizsga kijelölt tételei*(Szabályrendelet 4. § 2.3.)*

- (1) Házasság, család, szexualitás
  - (2) A magzati élet védelme
  - (3) Öngyilkosság
  - (4) Etikai döntések az élet végén (hospice, eutanázia stb.)
  - (5) Egyház és állam együttműködésének területei
  - (6) Alkotmány és törvényhozás
  - (7) Sajtószabadság és médiaetika
  - (8) A jövő nemzedék érdekei, illetve jogai
  - (9) Pénz, hitel és kamat
  - (10) Nyugdíjreform
  - (11) Egyházi szociális munka
  - (12) Az egészségügy problémái keresztyén szemmel
  - (13) A keresztyénség és Európa
  - (14) Nemzet és egyház
  - (15) Kisebbségek integrációja és a multikulturalitás
  - (16) Ökumenikus kapcsolatok Magyarországon
  - (17) Emberjogi kérdések
  - (18) Új vallási jelenségek
-

Kiadja: a Magyarországi Református Egyház
Felelős kiadó: a Zsinat Elnöksége
Szerkeszti: a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala Jogi Osztálya
Felelős szerkesztő: a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala, Jogi Osztály vezetője
Szerkesztőség: H-1146 Budapest, Abonyi u. 21., Pf. 5 H-1440
Telefon: (+36 1) 460-0704, fax: (+36 1) 460-0705
E-mail: kozlony@reformatus.hu
www.reformatus.hu
Nyomda: Center-Print Kft., Debrecen
ISSN 0324-475X